

КОРУПЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Ляшенко Н.О.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Корупція виникає тоді, коли з'являється додатковий продукт що додається до інших типів ресурсів (таких як знання, фізична сила, підтримка, послуги, час тощо) та більш складною та розгалуженою стає вертикальна ієрархічна система управління (чиновники, службовці, керівники різного рівня). Корупція надає можливість для того хто використовує займану посаду та наявну владу: 1) отримати бажані ресурси (матеріальні та нематеріальні); 2) якщо навколо є ті хто також використовує корупцію, то можна створити нову паралельну систему правил поведінки «для своїх», що дозволяє зберігати та захищати один-одного та бути при владі. Для того, хто звертається до корупціонера для отримання привілеїв в порівнянні з іншими за надану незаконну винагороду з'являються можливості: 1) вирішення спірного питання на власну користь; 2) прискорення вирішення питання; 3) отримання цінної інформації; 4) отримання цінних матеріальних та нематеріальних ресурсів вкладаючи менше в це, ніж приписано по закону. В корупції зацікавлені в першу чергу учасники корупційних схем, але вона може прискорювати вирішення проблем в забюрократизованому суспільстві, допомагати переглядати застарілі правила та стимулювати розвиток руйнуючі старе, вона може допомогти вирішити нагальні гострі питання стабілізувати суспільство. В великих масштабах корупція руйнує суспільство, гальмує його розвиток: розповсюджується правовий нігілізм; руйнуються норми моралі, з'являються подвійні стандарти; зростає аномія та дезорієнтація людей, бажання жити в іншій країні за більш чесними прозорими правилами; люди що займають посади та мають владу масово починають менш сумлінно виконувати власні обов'язки розраховуючи на додаткові винагороди; збільшується соціальна нерівність яка сприймається як несправедлива та незаконна; гальмується розвиток економіки, тому що корупція а не конкуренція стимулює її розвиток; влада концентрується в руках невеликої групи, яка захищає себе від конкурентів та використовує владу у власних цілях; в культурі збільшується толерантність до корупції як до звичайного явища що допомагає вирішити проблеми за гроші; рівність законів для всіх є лише на папері.

Корупція активно розповсюдилася в Україні тому що: існуюча в радянські часи подвійна мораль привчила людей до сприйняття держави та її нормативного порядку як до обов'язкової цінності «для звичайних людей», а ті хто мають владу можуть її використовувати для власних цілей; протиставлення власних інтересів суспільним, ставлення до суспільства як до чогось другорядного, відчуження від держави; розповсюдження «психології временщика», що викликано політичної та економічної нестабільністю, недовірою до влади, непрозорістю її рішень та безвідповідальністю; наявність кругової поруки та безкарності тих хто є корупціонером; є сприйняття існуючої соціальної нерівності як несправедливий, тому «подяка» за якісно виконану роботу сприймається як норма.